

Introduktion: Forskning om förutsättningar, processer och lärande i skilda pedagogiska praktiker

Nummer 2, 2022 av tidskriften *Utbildning & Lärande* anknyter till vår strävan att vara ett forum för ett vetenskapligt samtal inom områden som berör pedagogik, pedagogiskt arbete och utbildningsvetenskap. Bidragen i detta nummer belyser, om än på lite olika sätt, såväl förutsättningar och processer som lärande genom nedslag i olika pedagogiska praktiker från förskoleklass till högre utbildning. Det innehåll som behandlas inbegriper även didaktiska grundfrågor om utbildningens mål, innehåll och metoder utifrån olika skolaktörers perspektiv – skolhuvudmän, rektorer, lärare av olika kategorier och studenter.

I den första artikeln ”Förändra och bevara: Rektorer och skolhuvudmäns överväganden utifrån policyförändringar i förskoleklass” presenterar Helena Ackesjö, Sven Persson och Lina Lago en studie där intervjuer med skolhuvudmän och rektorer i fem kommuner bidrar till att belysa förskoleklassens position i utbildningssystemet och vilka konsekvenser nya reformer och policy får för förskoleklassen. Utifrån ny-institutionell teoribildning där institutioner som exempelvis förskoleklassen betraktas som styrda av regulativa, normativa och kulturellt-kognitiva element, tar författarna sikte på hur policyaktörerna resonerar kring förändrade statliga direktiv och på deras tolkningar av vad som begränsar och möjliggör förändring.

Den andra artikeln med Anna Johansson som författare har titeln ”One size fits all – utveckling av lärmiljöer för nyanlända elever i behov av specialpedagogiska stödinsatser”. Genom öppna enkätsvar från speciallärare och specialpedagoger riktas fokus här mot vad som karaktäriserar utveckling av lärmiljöer för nyanlända elever i behov av stödinsatser. I den så kallade konventionella innehållsanalysen identifieras åtta teman eller kategorier som omfattar ett brett spektrum av utvecklingsmöjligheter, men också hinder i utvecklingen av demokratiska lärmiljöer och elevernas lärande. Enligt författaren framträder kunskaper om andraspråksutveckling och kunskaper i specialpedagogik som olika parallella system, vilket kan innebära att det uppstår kunskapsglapp till nackdel för nyanlända- och andraspråkselever i behov av specialpedagogiska stödinsatser.

Artikel nummer tre ” Food Literacy: Matens betydelse för hälsa som undervisningsinnehåll” av Emma Oljans analyserar och diskuterar lärares tal om mål och innehåll för matrelaterat kunnande – så kallad food literacy. Fokusgrupper med hem- och konsumentkunskapslärare utgör den empiriska grunden, medan materialet analyserats med hjälp av teoribildning från fältet scientific literacy kopplat till kunskapsinnehållet matens betydelse för hälsa. Av analyserna framgår en mångfacetterad bild av lärares tal om mål och innehåll för food literacy i undervisning, inte minst synliggörs olika perspektiv beträffande *vad* och *varför* kring kunnande om mat och hälsa i relation

till lärarens mål med undervisningen. Enligt Oljans visar studien på lärares olika syn på vilket kunnande som anses viktigt att lära och hur detta lärs in, med möjliga konsekvenser för undervisningen samt olika förutsättningar för eleverna att lära om matens betydelse för hälsan.

Den fjärde och avslutande artikeln i detta nummer är placerad i en kontext av högre utbildning, nämligen sjuksköterskeutbildning. Under titeln ”Reflekterande handledning – en plattform för studenters och lärares gemensamma lärande” tar författarna Susanne Gustavsson och Mia Berglund utgångspunkt i och återanalyserar empiriskt material från två tidigare studier. Undersökningens syfte är att undersöka uttryck för gemensamt lärande hos studenter och lärare i undervisningsformen reflekterande handledning, dvs. en aktivitet där studenters erfarenhet från verksamhetsförlagd utbildning kontinuerligt bearbetas enligt en strukturerad modell. I fokus står frågan om lärandeprocessens karaktär men också innehållsdimensioner som i någon mening blir ”nya” och gemensamma för lärare och studenter genom att de bygger på berättelser från praktiken inom sjuksköterskans kunskaps- och kompetensområde.

När nu nummer 2, 2022 av Utbildning och Lärande har publicerats inleds ett nytt skede i tidskriftens utveckling. Vi planerar att under nästa år, 2023, knyta tidskriften till en ny digital plattform som tillhandahålls av Kungliga biblioteket och som på många sätt kommer att underlätta hanteringen av manus för redaktionen såväl som för författare och granskare. Det kommer att frigöra kraft till att än mer aktivt och intensivt fokusera tidskriftens ambition att tillgängliggöra relevant och kvalitativ forskning om och för pedagogiska praktiker.

JAN HÅKANSSON*Professor i pedagogiskt arbete**Medlem i redaktionsrådet*